

Vorbereiding schets 4

Schriftgedeelte

Lukas 16:1-13

Thema

Onrechtvaardige rentmeester

Exegese

We behandelen Lukas 16: 1-13

Vers 1 – 2 Net zoals de vorige gelijkenis (Lukas 15: 11 -32) begint deze gelijkenis met de woorden: 'Een zeker mens'. Dat is meteen aan het begin een aanwijzing dat de Heere Jezus met deze mens als verwijzing naar de Heere God gebruikt.

De man uit de gelijkenis is rijk. Dat blijkt uit het feit dat hij een rentmeester in dienst heeft. Dat was soms een slaaf, of zoals in deze gelijkenis; een vrij mens, die verantwoordelijk was voor de boekhouding én voor de uitvoering van de noodzakelijk werkzaamheden. Meer manager dan boekhouder zouden wij zeggen.

Er gaan geruchten dat deze rentmeester slecht omgaat met het geld van zijn heer. Het woord 'doorbrengen' wordt in hoofdstuk 15:13 ook gebruikt. Het heeft de betekenis van 'verkwisten'. Als gevolg van de geruchten wordt de man op het matje geroepen om rekenschap af te leggen. Er dreigt voor hem acuut ontslag.

Vers 3 – 7 De rentmeester bedenkt een plan. Hij dreigt binnenkort zonder inkomen te zitten. Wat moet hij dan doen? Graven? Dat wijst op het werk dat vaak door slaven gedaan werd in de mijnen. Daar is hij niet toe in staat. Bedelen? Daarvoor schaamt hij zich. Daarom bedenkt hij een plan waardoor hij zich na zijn ontslag van de goedwillendheid van mensen kan verzekeren. Voor de uitvoering van zijn plan roept hij mensen op die nog in de schuld staan bij zijn heer. Waarschijnlijk moet je hier denken aan mensen die verplicht waren een deel van de opbrengst van hun oogst aan de heer af te staan. Ze hoefden dus niet per direct te betalen maar hadden een overeenkomst dat ze in de oogsttijd hun deel zouden afdragen.

De eerste is verplicht honderd vaten olie of te dragen. Hij krijgt een nieuw contract waarin staat dat dit aantal verminderd wordt naar vijftig. De tweede is verplicht honderd mudden tarwe af te dragen. Hij krijgt een nieuw contract waarin staat dat dit aantal verminderd wordt naar tachtig. Het lijkt alsof de eerste een grotere kwijtschelding krijgt maar in geld omgerekend gaat het bij allebei om hetzelfde bedrag. Tegelijk zorgt de aanpassing van het contract er voor dat het straks niemand zal opvallen dat er minder binnenkomt dan eerst.

Bedenk eerst wat deze rentmeester met deze actie bereikt.

- Hij handelt als de autoriteit van zijn heer. De schuldenaars zullen door deze actie zowel hem als zijn heer meer waarderen.
- Mocht de rentmeester alsnog ontslagen worden, dan zal hij allereerst zelf wel weer een plek én onderhoud vinden bij een van de schuldenaars.

- Een eventuele bestraffing/ontslag van de rentmeester zal de sympathie voor hem alleen maar vergroten.

Vers 8 Het is voor ons niet meteen helder waarom de heer van de rentmeester hem prijst. Hij lijkt nu toch weer gesjoemeld te hebben met de bezittingen van zijn heer? Ja, maar hij prijst hem, zegt vers 8, vanwege zijn voorzichtigheid. Dat betekent hier letterlijk: voor-uit-zien. De man leeft niet slechts voor het nu maar denkt ook aan de toekomst. In deze dingen stelt de Heere Jezus de kinderen van deze wereld –dat zijn zij die hun geluk slechts in deze wereld zoeken – ten voorbeeld voor de kinderen van het licht –zij die door de Heilige Geest verlicht zijn en daardoor zoeken wat hemels/eeuwig is.

Vers 9 – 12 In deze verzen komt dan de toespitsing; wat Jezus zeggen wil tegen zijn discipelen (vers 1). Discipelen zijn ook rentmeesters. Mammon: dat is een Aramees woord voor rijkdom/schatten; Dat gaan mensen vaak als god vereren, dienen. Dat wil zeggen: ze gaan er op vertrouwen. Dat lijkt ook gewoon heel logisch. Discipelen van Jezus zullen met deze Mammon echter zo om moeten gaan dat duidelijk wordt dat ze op iemand anders hun vertrouwen stellen. Daarom moeten ze met dat wat ze ter beschikking gekregen hebben geld/goederen/tijd, anderen dienen. Dat zal hen vrienden opleveren die, als zij ontbreken –dat wil hier zeggen: als ze sterven– hen ontvangen zullen in de eeuwige tabernakel; dat is de hemel. Anders gezegd: als discipel heb je de taak om de goedwillendheid van de HEERE te tonen in je leven(swandel); dat zal mensen er toe aanzetten om deze HEERE ook te gaan zoeken.

Jezus waarschuwt er bij dat het in het kleine begint. Trouw moet blijken in de manier waarop je allereerst met het kleine omgaat. En wie al niet goed met het kleine of weinige (aan geld of bezit) dat hij heeft, kan omgaan, zal dat ook niet gaan doen als hij meer krijgt. Mammon zelf is onrechtvaardig: omdat bezit vaak onrechtvaardig verkregen of uitgeven wordt of, een andere mogelijke betekenis: Mammon bedriegt je met schijnzekerheid. Als discipelen van Jezus daarin meegaan, wie zal hen dan nog vertrouwen als ze preken over vertrouwen op God en wat Hij belooft aan eeuwige schatten?

Waar zou een discipel de moed vandaan halen om te denken dat als hij onrechtvaardig met het goed van zijn Meester omgaat, later toch een eeuwige erfenis zal krijgen? (vergelijk Openbaring 2:10)

Vers 13 De ultieme spits komt in dit laatste vers. Het is van tweeën één: Of je dient de Mammon of God. Een echte discipel gebruikt zijn bezittingen om anderen te dienen omdat hij/zij beseft rentmeester te zijn van alles wat hij/zij bezit.

Extra: Een lied brengt het als volgt onder woorden:

Al mijn tijd bij dag en nacht
Al mijn liefde, als mijn kracht
Gans mijn wil, niet slechts een deel
Maar volkomen en geheel, zij het Uwe, Heer'.

Geloofsleer

- Zondag 42 vraag en antwoord 111

Gebedspunten

- Tijd en goederen tot eer van God besteden.
- Eerlijk zijn

Psalm- en liedlijst

Psalmen:

- Psalm 7 vers 4
- Psalm 16 vers 3
- Psalm 17 vers 7 en 8
- Psalm 25 vers 6
- Psalm 119 vers 18
- Psalm 143 vers 10

Liederen:

- ZB 26 De grote dag breekt weldra aan.
- ZB 32 Doorgrond mijn hart.
- ZB 133 Neem mijn leven laat het Heer'.

Verwerken = leren

Lukas 16 vers 10: Die getrouw is in het minste, die is ook in het grote getrouw; en die in het minste onrechtvaardig is, die is ook in het grote onrechtvaardig.

Introductie op de vertelling

Stel je voor dat papa volgende week ontslagen werd, geen werk meer. Al snel zou hij veel minder geld krijgen, geen nieuwe spullen meer kunnen kopen en misschien moeten jullie dan zelfs verhuizen naar een heel klein huis. Wat zou papa doen?